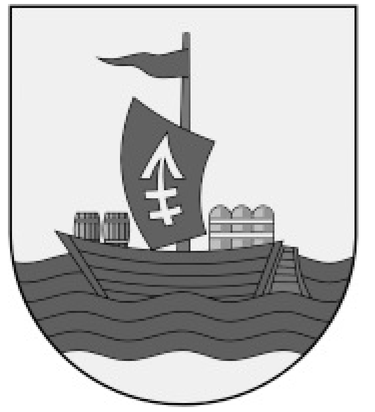
КРЫВІНКА

САКАВІК
№4 (248)
2020 год

ІНФАРМАЦЫЙНА-КУЛЬТУРНАЯ ГАЗЕТА БЕШАНКОВІЦКАГА РАЁНА

МЕРКАВАННЕ РЭДАКТАРА

БЕЛЬГІЙСКІЯ КАМБАЙНЫ І БЕЛАРУСКІЯ ІДЭОЛАГІ

Чытаючы артыкулы, абавязкова звяртаеш увагу, кім яны зробленыя. Напрыклад, пад артыкулам «Топ дасягненняў Віцебскай вобласці па выніках 2019 года», які апублікавалі «Віцебскія весткі», стаіць: «Материал подготовлен главным управлением идеологической работы и по делам молодежи облисполкома.» Ёсць у гэтым артыкуле пра нашыя дасягненні ў сельскай гаспадарцы. Менавіта пра аршанскіх хлебаробаў, якія намалацілі больш 7 000 тон збожжа.

Цытуем «Віцебскія весці»:

«Экипаж ОАО „Оршанский комбинат хлебопродуктов“ в составе Сергея Грекова и Максима Герасимца во время уборочной кампании 2019 года намолотил 7 тысяч 59 тонн зерна. Это лучший результат в стране.» І кропка.

Сам Мікалай Шарстнёў наведаў герояў. А на якім камбайне, на вашую думку, героі намалацілі гэтыя тысячы тон? Не сярпом жа яны нажалі і не цэпам малацілі.

Камбайна, на якім камбайнеры паставілі рэкорд, на фотаздымку не відаць зусім. Але можна меркаваць, што гэты камбайн зроблены не ў Беларусі. Бо калі б было наадварот, у артыкуле стаяла б "на камбайне беларускай вытворчасці".

У Сеціве я адшукаў іншыя фотаздымкі нашых герояў, зробленыя не такімі «прафесіяналамі». На адным з фотаздымкаў на камбайне за плечуком маладога камбайнера відаць надпіс «New Holland».

Гэта камбайны бельгійскай вытворчасці, на якіх працаваць адно задавальненне.

Вось што распавёў Сяргей Грэкаў пра жніво і бельгійскія камбайны ў артыкуле, які быў апублікаваны 1-га жніўня 2019 года на TUT.BY:

" Вначале работал на «Гомсельмаше». А сейчас вот уже второй сезон езжу на бельгийском комбайне. New Holland — высокопроизводительная техника, на такой работать не то что можно, а нужно. Мы не прогадали, что купили такие комбайны."

Г.Станкевіч

МЯСЦОВАЯ ЎЛАДА

БУЛАЎКІН ПАКІНУЎ БЕШАНКОВІЧЫ

Тое, што апошні месяц хадзіла па Бешанковічах у выглядзе чутак, нарэшце спраўдзілася: старшыні Бешанковіцкага райвыканкама Андрэю Булаўкіну прапанавана ўзначаліць Аршанскае аграпрамысловае аб'яднанне.

28-га лютага Анрэй Булаўкін, які больш за два з паловай гады ўзначальваў Бешанковіцкі раён, правёў апошняе пасяджэнне раённага выканаўчага камітэта. Рашэннем аблвыканкама ён быў пераведзены на новае месца працы, яму прапанавана ўзначаліць Аршанскае аграпрамысловае аб'яднанне.

Падзякаваць А. Булаўкіну за працу і ўручыць яму Ганаровую граммоту аблвыканкама прыязджаў намеснік старшыні аблвыканкама Б. Яфрэмаў.

Цяжка ацаніць ролю, якую адыграў Булаўкін за тыя 2,5 гады, калі ён узначальваў наш раён. Магчыма, у вачах абласнога начальства ён быў і гаспадарлівым і руплівым чыноўнікам, які дбаў пра эканамічныя паказнікі раёна. Але для бешанковіцкага люду анічым адметным за часы свайго кіраваньня Булаўкін не выдзеліўся.

І калі пра ягоныя гады кіраваньня будуць узгадваць пазьней, будуць казаць прыкладна так. "Гэта той, які кіраваў пасьля Пянькоўскага, калі ў Бешанковічах планавалі будаваць ГЭС, планавалі будаваць мост праз Дзьвіну, планавалі будаваць басейн… Але анічога не пабудавалі."

А.Тутэйшы

Партал твайго горада: http://beshankovichy.by

АКТУАЛЬНАЯ НАВІНА

ПЕРАПРАВА БУДЗЕ ПРАЦАВАЦЬ

Пантонны мост у Бешанковічах 14-га сакавіка 2020 года амаль гатовы да працы. Каб не высокая вада ў Дзьвіне, што ўзьнялася за апошнія дні, па мосьце можна было б рухацца і сёньня. А так ёсьць неабходнасьць правесьці падсыпку ўз'езду і выезду з моста. Гэту работу мусіць зрабіць наша ДРСУ.

Так рана як сёлета наплыўны мост у Бешанковічах яшчэ ніколі не наводзілі. Раньняе ўсталяваньне мосту звязанае з адсутнасцю лёдавага покрыва на Дзьвіне апошняй зімой. Калі б прагноз на зіму ведалі загадзя, летась мост увогуле можна было б не разьбіраць.

Звычайна мост ставілі ў красавіку, а то і ў пачатку траўня. Ён функцынаваў да пачатку лістапада, калі з-за небясьпекі пашкоджаньня лёдам яго дэмантавалі.

А.Тутэйшы

НАШЫ ПЕРАМОЖЦЫ

БЕШАНКОВІЦКІ ІНТЭЛЕКТУАЛ

Пытанні па матэматыцы былі найбольш лёгкімі для вучня СШ № 1 г. п. Бешанковічы Аляксандра Самсонава, які прыняў удзел у тэлевізійным інтэлектуальным праекце «Я знаю!».

Сумесны праект Белтэлерадыёкампаніі і Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь закліканы знайсці не толькі самых дасведчаных, але і смелых, ініцыятыўных і знаходлівых школьнікаў. Каб прыняць удзел у маштабным адукацыйна-спаборніцкім праекце на айчынным тэлебачанні, дзеці праходзяць адборачныя туры ў сваіх школах і раёнах, аб'ядноўваюцца ў каманды.

У абласным этапе ўдзельнічала больш за 200 хлопчыкаў і дзяўчынак. Па яго выніках Аляксандра Самсонава запрасілі ў фінал праекта, які адбыўся ў снежні ў Мінску. Рыхтавацца да інтэлектуальных спаборніцтвам хлопчыку дапамагалі бацькі і настаўнік англійскай мовы Алена Крастоўская. Дарэчы, педагога, з якім хоча займацца, дзіця выбірае сам.

- Мне было вельмі прыемна, што Саша ўзяў мяне за памочніка. Задача перад намі стаяла не з лёгкіх. Трэба было падрыхтавацца да вялікай колькасці заданняў, якія ахопліваюць не толькі школьную праграму, - падкрэсліла настаўніца.

- Не адзін месяц вывучаў розную літаратуру, шукаў неабходную інфармацыю ў інтэрнэце, бібліятэцы, - сказаў юны інтэлектуал. - Перад гульнёй глядзеў перадачы па тэлевізару, запамінаў некаторыя пытанні.

Падчас гульні Аляксандра падтрымлівалі бацькі і настаўніца.

- Выклікалі некаторыя цяжкасці пытанні на гістарычную тэматыку, але Саша справіўся дзякуючы сваёй упартасці, - адзначыла Алена Мікалаеўна. - Дадзеная гульня - гэта не толькі праверка ўласных ведаў, але яшчэ і выпрабаванне на вынослівасць, бо здымкі доўжыліся без перапынку некалькі гадзін.

У першым туры ўдзельнікам задавалі 12 пытанняў з магчымасцю адказу «ТАК» або «НЕ». На гэта адводзілася сем секунд. Восем эрудытаў, якія набралі найбольшую колькасць балаў, працягнулі барацьбу. У другім этапе неабходна было за сем секунд выбраць

(працяг на стар. 2)

УСКЛАДАНЬНЕ КВЕТАК

Быў ранак, як трызьненьне хворага,
і сонца ў плямінах крыві.
І дэпутатамі на форуме
мітынгавалі вераб'і.

Шумелі, камізэлькі чысьцілі.
За булкамі сьпяшаўся люд.
На пляц працэсія ўрачыстая
ўзышла, нібы на Страшны суд.

Не робесп'еры і не дракулы
птушыны спудзілі бедлам
пранафталіненымі фракамі
з "масквою краснай" напалам.

І кроўю без віны растрэляных
аж папярхнуліся вякі,
калі на бруку загарэліся
крывавым бляскам гвазьдзікі.

Г.Станкевіч

ВЫРАШЫМ ПРАБЛЕМУ

ЦІ АДНОВЯЦЬ АЛЬТАНКУ?

«Альтанка (рус. "беседка") для пажылых людзей - тое месца, дзе можна сабрацца і падзяліцца навінамі», - напісала ў дасланым у рэдакцыю лісце 85-гадовая жыхарка Бешанковічаў Лілія Бельская.

Але вось няўдача: старую альтанку камунальнікі разабралі, а новую так і не паставілі. Каля дома №6 па вул. Чарняхоўскага, дзе пражывае Лілія Канстанцінаўна, і дома №1 па вул. Чкалава агульны двор, дзе і стаяла старая альтанка. Яна хавала ад ападкаў і пякучага сонца ўлетку. Каля пад'езда хоць і ёсць лаўка, але такая нізкая, што з яе цяжка падняцца. У мінулым годзе ў калектыўным звароце ў райвыканкам жыхары прасілі дапамагчы вырашыць гэтае пытанне. Для прыняцця рашэння зварот быў перанакіраваны па кампетэнцыі УКП ЖКГ «Бешанковіцкі камунальнік». Па нейкіх прычынах альтанку так і не аднавілі.

Вясна на вуліцы, хутка пачнецца ўладкаванне двароў, можа, і ў "Бешанковіцкім камунальніку" ўспомняць пра сваё абяцанне і ўсталююць альтанку ў двары па вул. Чарняхоўскага. Рэдакцыя бярэ гэтае пытанне на кантроль.

Алена Башун
ВВ

НАШЫ ПЕРАМОЖЦЫ

(пачатак на стар. №1)

з трох варыянтаў правільны адказ на дзесяць пытанняў. Чацвёра лепшых пераходзілі да наступных спаборніцтваў, дзе трэба было прадэманстраваць не толькі выдатныя веды, але і добрую рэакцыю і хутка даць правільныя адказы на заданні. Па выніках этапу былі абраныя два самых эрудыяваных ўдзельніка. У чацвёртым туры яны па чарзе выбіралі тэму пытанняў. Па выніках віктарыны Саша стаў другім сярод пяцікласнікаў, якія прыехалі на гульню з усёй рэспублікі.

- Спачатку крыху хваляваўся, але потым узяў сябе ў рукі, - распавёў Саша. - Бо трэба было на годным узроўні паказаць сябе і не падвесці тых, хто ў мяне верыць.

І яму гэта ўдалося. Дыплом за ўдзел у віктарыне і каштоўныя прызы Сашы Самсонаву ўручыў вядучы праекта - вядомы беларускі выканаўца Георгій Калдун.

Напярэдзе ў хлопчыка новыя выпрабаванні. Сёння задача нумар адзін - падрыхтоўка да суперфіналу тэлегульні.

- Лепшы спосаб атрымаць перамогу - больш зацята рыхтавацца, - сказаў юны эрудыт.

ВВ

МЕДЫЦЫНА

МІЖРАЁННЫ СТАМАТАЛАГІЧНЫ ЦЭНТР

У артыкуле «Топ дасягненняў Віцебскай вобласці па выніках 2019 года», які апублікавалі «Віцебскія весткі», аднойчы ўзгадваюцца і Бешанковічы. Аказваецца, наш райцэнтр лічыцца міжраённым стаматалагічным цэнтрам. І, значыцца, сюды могуць прыехаць жыхары суседніх раёнаў, каб зрабіць на сканары камп'ютарнае 3D-мадэляванне зубоў. Зразумела, што могуць яго зрабіць і самі бешанкоўцы.

На базе Віцебскага абласнога клінічнага стаматалагічнага цэнтра ўкаранёна CAD/CAM сістэма для вытвор-часці зубных пратэзаў шляхам камп'ютэрнага 3D-мадэлявання з выкарыс-таннем сканараў, размеш-чаных у міжраённых стаматалагічных цэнтрах (Браслаў, Бешанковічы, Глыбокае, Докшыцы, Наваполацк, Орша, Полацк).

Сфармаваны першы ў рэспубліцы паўнавартасны міжрэгіянальны меды-цынскі цэнтр у г. Орша, які забяспечвае аказанне 85% усіх відаў лячэбна-дыягнастычнай дапа-могі жыхарам Оршы, Аршанскага, Дубровенскага, Талачынскага, Сенненскага і прылеглых раёнаў Магілёўскай вобласці. У аптымальныя тэрміны ажыццяўляецца аказанне высокатэхналагічнай меды-цынскай дапамогі, у тым ліку рэнтгенэндаваскулярнага ўмяшання, эндапратэзаванне суставаў.

М.Васільеў
па матэрыялах газеты "Віцебскія весці"

НАВІНЫ АЎКЦЫЁНУ

ВЫКУПІЎ ВЯСКОВЕЦ

Цагляны асабняк пачатку ХХ стагоддзя на вуліцы Чэхава, пабудаваны Шнэрам Смалянскім, купіў жыхар вёскі Доўгае Бешанковіцкага раёна.

Аўкцыён па продажы дома №7 на вуліцы Чэхава адбыўся 27-га лютага. Дом, пабудаваны ў 1902 годзе, з'яўляецца гісторыка-культурнай каштоўнасцю. Прадаць яго спрабавалі з 2017 года. Першапачатковая цана складала 121 659 рублёў 42 капейкі, але жадаючых не знайшлося.

У канцы мінулага дом Смалянскага выставілі са зніжэннем ацэначнага кошту на 80% і зноў не прадалі. Толькі яшчэ адзін аўкцыён з коштам у 34 512 рублёў 46 капеек прыцягнуў пакупніка.

Жыхар вёскі Доўгае Бешанковіцкага раёна быў адзіным, каму спадабаўся старажытны будынак, яму нерухомасць і прадалі за 36 238 рублёў, паведамляе сайт камітэта «Віцебскаблмаёмасць». Акрамя таго новаму ўладальніку давядзецца кампенсаваць затраты музею Шмырова на выраб праектна-каштарыснай дакументацыі для рэстаўрацыі дома і яго падрыхтоўку да продажу - 8 613 рублі 33 капейкі.

Згодна з умовамі продажу, будынак можна выкарыстоўваць пад размяшчэнне культурна-асветніцкага ці забаўляльнага аб'екта.

ННВ

ПРАКУРАТУРА

ПОМНІКІ КУЛЬТУРЫ НЕ ДАГЛЯДАЮЦЦА

У ходзе пракурорскіх праверак, а яны праводзяцца якмінімумразугод,устаноўленышэрагпарушэнняў. Уладальнікі некаторых гісторыка-культурных каштоўнасцяў на тэрыторыі Шумілінскага, Мёрскага, Глыбоцкага, Бешанковіцкага і іншых раёнаў не падтрымліваюць належны санітарны і тэхнічны стан помнікаў.

У Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь уключаны 958 аб'ектаў, якія знаходзяцца на тэрыторыі Віцебшчыны. Па іх колькасці наша вобласць займае другое месца ў краіне і саступае толькі Магілёўшчыне. Тры помнікі архітэктуры маюць «нулявую», то-бок вышэйшую катэгорыю каштоўнасці. Гэта касцёл Іаана Хрысціцеля ў вёсцы Камаі Пастаўскага раёна, Сафійскі сабор і Спаса-Праабражэнская царква ў Полацку.

У мінулым годзе ў Дзяржаўны спіс уключаны помнік бітве 1812 года ў аграгарадку Вароны Віцебскага раёна, мемарыял «Суражскія вароты» ў вёсцы Заполле Віцебскага раёна, Шухоўская воданапорная вежа ў аграгарадку Звенячы Талачынскага раёна. А таксама адзін нематэрыяльны аб'ект спадчыны - пеўчая традыцыя выканання купальскіх і жніўных песень вёскі Багатырская Полацкага раёна. На працягу двух месяцаў 2020 года гэты спіс папоўніў тэхналогія спіральнага пляцення і інсітнае мастацтва Прыдзвінскага краю.

Разам з тым, як і ў цэлым па рэспубліцы, актуальнай з'яўляецца праблема не выкарыстоўваемых і зруйнаваных гісторыка-культурных каштоўнасцяў. Станоўчым прыкладам ўцягвання невыкарыстоўваемых аб'ектаў спадчыны ў гаспадарчы абарот і прыцягнення ўвагі да аднаўлення страчанага можа стаць фестываль «Справа», які праводзіцца па ініцыятыве выхадцаў з Чашніцкага раёна ў вёсцы Белая Царква. Гэта вынік супрацоўніцтва дзяржавы, грамадскасці і прадстаўнікоў Беларускай праваслаўнай царквы.

Усяго ж на тэрыторыі Віцебшчыны налічваецца звыш трох дзясяткаў невыкарыстоўваемых аб'ектаў гісторыка-культурнай спадчыны, і амаль усе знаходзяцца ў нездавальняючым стане. Каля 20 ўяўляюць сабой руіны. Значная частка такіх аб'ектаў размешчана ў Аршанскім раёне, у прыватнасці, Аляксееўская царква, сядзібны дом Макшыцкіх. У аварыйным стане былы сядзібны дом Юрыя Амбургера ў Шумілінскім раёне.

Яшчэ чатыры гады таму было прынята рашэнне Ушацкага райсавета дэпутатаў аб кансервацыі былога кляштара бернардзінцаў у вёсцы Селішча Ушацкага раёна, але да гэтага часу нічога не зроблена з-за адсутнасці фінансавых сродкаў. У нездавальняючым стане знаходзяцца такія аб'екты гісторыка-культурнай спадчыны, як будынак былога спіртзавода ў вёсцы Торонкавічы Лепельскага раёна, вадзяны млын у вёсцы Лужкі, комплекс былой сядзібы Зіберг-Плятэраў у Шаркаўшчынскім раёне, былая сядзіба ў аграгарадку Опса, былая сядзіба канца XVIII стагоддзя ў вёсцы Відзы-Лаўчынскія Браслаўскага раёна.

Далейшае прамаруджванне з прыняццем мер па захаванасці помнікаў гісторыі і культуры з часам можа прывесці да іх поўнага разбурэння і страты. Акрамя таго, з прычыны аварыйнасці асобных канструкцый знаходзіцца каля такіх аб'ектаў небяспечна. Да такой высновы прыйшла пракуратура Віцебскай вобласці, якая ў ходзе праверкі выканання заканадаўства аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны выявіла шэраг праблем, якія не вырашаюцца на працягу доўгага перыяду.

Старэйшы памочнік пракурора вобласці па наглядзе за выкананнем прыродаахоўнага заканадаўства Алена Казлова распавяла, што ў пэўнай ступені гэта звязана з адсутнасцю фінансавых сродкаў. Але разам з тым адзначыла, што мясцовыя ўлады надаюць недастаткова ўвагі стану гісторыка-культурных каштоўнасцяў, якіх у нас не так шмат. Ёсць выпадкі, калі на даху помніка архітэктуры, як Ільінская царква ў пасёлку Высокае Аршанскага раёна, раслі дрэвы. Не патрабуецца вялікіх сродкаў, каб не дапусціць такога стану. Алена Леанідаўна каля сямі гадоў займаецца пытаннямі нагляду за выкананнем заканадаўства аб ахове гісторыка-культурных каштоўнасцяў і адзначае, што ў апошнія гады сітуацыя стала паступова змяняцца да лепшага. Пэўную ролю ў гэтым адыграла ўступленне ў сілу ў 2017 годзе Кодэкса аб культуры.

- Раней быў закон аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны і розныя нарматыўныя акты. Цяпер практычна ўсе акумулявана ў Кодэксе. У прыватнасці, выразней вызначаны тэрміны для падпісання ахоўных абавязацельстваў, прапісана паняцце ахоўных зон. І многія імкнуцца выконваць устаноўленыя правілы, - падкрэсліла Алена Казлова.

У ходзе пракурорскіх праверак, а яны праводзяцца як мінімум раз у год, устаноўлены шэраг парушэнняў. Уладальнікі некаторых гісторыка-культурных каштоўнасцяў на тэрыторыі Шумілінскага, Мёрскага, Глыбоцкага, Бешанковіцкага і іншых раёнаў не падтрымліваюць належны санітарны і тэхнічны стан помнікаў. Нямала выпадкаў адсутнасці ахоўных абавязацельстваў, пашпартоў, дошак на аб'ектах гісторыка-культурнай спадчыны. Гэта, як сцвярджае Алена Казлова, сур'ёзнае парушэнне, так як адсутнасць ахоўных абавязацельстваў спрыяе разбурэння помніка.

Досыць распаўсюджанае парушэнне - адсутнасць ахоўных дошак на археалагічных аб'ектах (курганах, магільніках, гарадзішчах). Гэта можа прывесці да іх знікнення.

- Праблемным з'яўляецца пытанне аб распрацоўцы праектнай дакументацыі зон аховы гісторыка-культурных каштоўнасцей, што не дазваляе ў выпадку неабходнасці ўсталяваць абмежаванні пры вытворчасці будаўнічых і іншых работ. Выключэнне ў дадзеным выпадку складае Віцебск, у генеральным плане якога прадугледжана ахоўная зона. У большасці ж рэгіёнаў такіх дакументаў няма, - адзначыла Алена Леанідаўна.

Па выніках апошняй праверкі падрыхтаваны 19 актаў пракурорскага рэагавання, ўнесена прадстаўленне ў аблвыканкам, 17 службовых асоб прыцягнуты да дысцыплінарнай адказнасці, праведзены дадатковыя мерапрыемствы па навядзенні парадку ў гэтай сферы.

- Мы сутыкаемся з тым, што парушальнікаў вельмі рэдка прыцягваюць да адказнасці, абмяжоўваюцца папярэджаннем, якое часам не дзейснае, - паведаміла Алена Леанідаўна.

У гэтым сэнсе добры прыклад - Віцебскі гарвыканкам, які сур'ёзна ставіцца да тых, хто пры вытворчасці работ не выконвае заканадаўства ў названай сферы. І гэта адбіваецца на сітуацыі ў гістарычным цэнтры. Так, летнія кафэ-прыбудовы на пешаходных вуліцах горада, якія не адпавядалі эскізам, зацверджаным Міністэрствам культуры, па загаду мясцовых уладаў гаспадарам прыйшлося разабраць. Ды і час існавання такіх канструкцый выразна выконваецца (не раней 15 сакавіка і не пазней за 1 лістапада).

Істотную ролю ў абароне помнікаў гісторыі і культуры адыгрывае грамадскасць. У пракуратуру, як адзначыла Алена Казлова, паступаюць запыты і ад Міністэрства культуры, і ад неабыякавых грамадзян.

І часта па сутнасці. Зараз на кантролі зварот з нагоды вытворчасці будаўнічых работ на тэрыторыі Верхняга замка ў Полацку. Да праверкі тых ці іншых фактаў падключаюцца археолагі, архітэктары, гісторыкі, работнікі культуры.

Статус гісторыка-культурнай спадчыны маюць таксама некаторыя помнікі і пахаванні, якія адносяцца да Вялікай Айчыннай вайны. Ёсць выпадкі, калі на такіх аб'ектах не ўсталяваныя ахоўныя дошкі. Дэ-юрэ - гэта парушэнне. Але дэ-факта - усё такія памятныя мясціны акружаныя пастаянным клопатам мясцовых уладаў. Асабліва цяпер - напярэдадні 75-годдзя Перамогі.

Трэба берагчы тое, што ёсць. І ў дзяржавы дастаткова рычагоў, каб захаваць свае гісторыка-культурныя каштоўнасці. На варце павінна стаяць не толькі пракуратура, але і кожны з нас, каму неабыякава, якую спадчыну мы пакінем нашчадкам.

Таццяна Пастэрнак
ВВ

АЗБУКА ПАЛІТАЛОГІІ

БЕЛАРУСЬ У ЧАКАННІ ВЫСПЯТКА

«Лепшае — вораг добрага». Пад такім дэвізам працаваў цэх на «Інтэграле», у якім прайшоў савецкі этап маёй працоўнай біяграфіі. Савецкі Саюз ужо хутка 30 гадоў як знік, але яго прынцыпы арганізацыі жыцця і эканомікі так і не страцілі сваёй актуальнасці.

Калі што і змянілася, дык гэта тэрміналогія. Цяпер модна ўжываць прыметнік «эвалюцыйны». Галоўная яго вартасць — універсальнасць, таму слова можа выкарыстоўвацца для апісання любой грамадска значнай з'явы. Зразумела, калі гэта з'ява запланаваная і ажыццяўляецца зверху.

Усё, што нарадзілася знізу, самацёкам, без найвышэйшага на тое дазволу, прызнаецца рэвалюцыйным. А гэта Майдан! Гэта «каляровая» рэвалюцыя! А пакольki лепш за адзінага палітыка (АП) у рэвалюцыях у Беларусі ніхто не разбіраецца, то даю яму слова: *«Беларускі народ на сваім вопыце ўсвядоміў, што за рэвалюцыяй (усё роўна, якога яна колеру) няма ніякай сілы, акрамя цёмнай. Менавіта таму ён падтрымаў палітыку паступовых пераўтварэнняў і цвёрдых сацыяльных гарантый, мір і парадак у краіне, дысцыпліну на вытворчасці і моцную, эфектыўную ўладу. Уладу, якая здолела стварыць умовы для годнага жыцця і спакойнай працы. Гэта — выбар мудрага народа. Гэта — гістарычны выбар Беларусі»*.

«Выбар мудрага народа» афармлены ў рашэннях трох канстытуцыйных рэферэндумаў і пяці Усебеларускіх народных сходаў. Каб не стамляць чытачоў, звярнуся да рэзалюцыі апошняга, пятага сходу, якая ўтрымлівае, у прыватнасці, наступны пункт: *«Заахвочванне ініцыятывы і падтрымка прадпрымальніцтва будуць спрыяць стварэнню новых працоўных месцаў, росту дабрабыту грамадзян і іх самарэалізацыі ў інтарэсах беларускага грамадства»*.

Прайшло пяць гадоў. Статыстычныя штогоднікі Белстата даюць нам магчымасць ацаніць, наколькі расквітнела беларускае прадпрымальніцтва, што заахвочваецца моцнай і адначасова эфектыўнай уладай. Прасцей за ўсё гэта зрабіць з дапамогай дынамікі даходаў ад прадпрымальніцтва.

Калі ў 2000 годзе ўклад прадпрымальніцтва ў сукупныя даходы насельніцтва склаў 15,4%, то ў 2015-м — 8,2%. За чатыры наступныя гады гэты паказчык не змяніўся (інфармацыя за 2020 год, зразумела, яшчэ адсутнічае). У лідарах росту ў структуры даходаў аказаліся аплата працы (з 59,8% да 64,3%) і трансферты насельніцтву (з 19,4% да 22,8%).

Такім чынам, нацы прадпрымальнікаў з беларусаў не атрымліваецца. Больш за тое, статыстыка дэманструе адваротны працэс. З кожным годам сярод эканамічна актыўных грамадзян расце доля тых, хто працуе «на дзядзьку», і тых, хто сілкуецца ад шчадротаў дзяржавы. Імя «дзядзькі» і аднначасова галоўнага дабрадзея, што раздае народу хлеб, мяркую, усім добра вядомае.

У тых, хто знаёмы з тэорыяй і практыкай пабудовы беларускай мадэлі, такая дынаміка не павінна выклікаць здзіўленне. Яна — наша ўсё. Без яе ад донара еўрапейскай стабільнасці засталіся б адны ўспаміны.

Каму патрэбныя такія рэформы?

…На думку АП, галоўнай умовай для правядзення паспяховых рэформаў з'яўляецца наяўнасць стартавага капіталу. Іншымі словамі, рэформы — выбар багатых краін, беднякам жа і сераднякам лепш за ўсё стаіцца і чакаць. Вось як свой арыгінальны погляд на рэформы адзіны палітык абгрунтаваў у Пасланні–2017: *«У нас няма грошай рызыкаваць, ісці на нейкія рэформы. А раптам правалімся? У Расіі — магчыма. У Кітаі — небяспечна, у іх вялікае насельніцтва. У Амерыцы — магчыма. У Расіі — таму што вялікія рэсурсы. Памыліліся, выправілі. Таму што грошы ёсць. У Амерыцы памыліліся — надрукавалі. Увесь свет за гэта заплаціць. Вы ж разумееце. А мы чым потым дзіркі будзем закрываць? Таму я заўсёды быў акуратны і асцярожны»*.

Паспяховыя рэформы пачынаюцца з адказу на пытанне: «Каму гэта трэба?» Але перш, чым на яго адказаць, неабходна дамовіцца наконт таго, што трэба разумець пад рэформамі. І тут магчымыя варыянты… Гістарычны вопыт, аднак, сведчыць, што паспяховымі рэформы бываюць толькі ў тым выпадку, калі вырашэнне пытанняў, якія стаяць перад грамадствам, пачынаюць шукаць на шляхах пашырэння прасторы індывідуальнай свабоды і асабістай адказнасці.

Каму ў сучаснай Беларусі патрэбныя такія рэформы? Гаспадару Палаца Незалежнасці? Няўжо ў яго не хапае дроў для ацяплення кабінета?..

Пытанне адкрытае

Каб распачаць рэформы, эліты павінны спалохацца. Пажадана, спалохацца смяротна. Падобная гісторыя, напрыклад, адбылася з элітамі Прусіі пасля паразы ад Напалеона ў 1806 годзе. Тады Прусія страціла палову насельніцтва і тэрыторыі. Каб выжыць, давялося стварыць масавую прызыўную армію, а для гэтага — вызваляць прыгонных сялян, што, у сваю чаргу, цягнула за сабой цэлы шэраг пераўтварэнняў.

Аднак яны акупіліся сто разоў. Зразумела, не праз год і не праз два. У 1866 годзе, падводзячы вынікі аўстра-прускай вайны, яе пераможца Ота Бісмарк нібыта сказаў: *«Войны выйграюць не генералы, войны выйграюць школьныя настаўнікі і парафіяльныя святары»*, — гэта значыць, тыя людзі, якія занятыя фарміраваннем асобаў.

Ці на самай справе прамаўляў «жалезны канцлер» гэты панегірык на адрас настаўнікаў і святароў або аўтарства яму прыпісалі — цяпер ужо ўсё роўна. На іх актуальнасць гэта ніяк не ўплывае.

Расія ж з вайны з Напалеонам выйшла пераможцай. *«І пакуль немцы клалі шпалы і ўзводзілі домны*, — тлумачыць журналіст Канстанцін Гайвароўскі, — *Мікалай І з замілаваным захапленнем пісаў пра Расію, "якая ідзе смела, ціха, па хрысціянскіх правілах да паступовых удасканаленняў, якія мусяць на доўгі час зрабіць з яе наймацнейшую і найшчаслівейшую краіну ў свеце"»*. Вось так ціха і дашкандыбалі да паразы ў Крымскай вайне. Цяпер ужо Расія атрымала той «выспятак, што падбадзёрыў», які далі прусакам на паўстагоддзя раней.

Без выспятку, што падбадзёрвае, разлічваць на рэформы не даводзіцца. Але ці стане перавод беларуска-расійскіх адносін на рынкавыя прынцыпы такім выспяткам — пытанне адкрытае. Калі не, дык давядзецца чакаць наступнага разу.

Імя гэтага працэсу — РЭ-ВА-ЛЮ-ЦЫЯ

Прыгадаем перабудову. Яна пачалася не праз капрызы канкрэтнага чалавека, хай і надзеленага неабмежаванай уладай, і не пад уплывам інтрыгаў Ракфелераў-Ротшыльдаў. Пасля «гонкі на лафетах» усведамленне, што так далей жыць нельга, апанавала ў Краіне Саветаў усіх. А тут яшчэ цэны на нафту ў шэсць разоў абваліліся.

Склалася сітуацыя, калі не мяняць і не мяняцца было ўжо немагчыма. Неэфектыўнасць сістэмы, якую «будавалі, будавалі і нарэшце пабудавалі», стала відавочная не толькі для будаўнікоў, але і для архітэктараў.

Але тое, што планавалася ў якасці сістэмы рэформаў, як справядліва заўважыў палітолаг Станіслаў Бялкоўскі, выродзілася ў *«набор сутаргавых хаатычных спробаў існуючай улады выратаваць сістэму ад краху — пры поўнай адсутнасці ўсведамлення краху гэтай сістэмы на першым этапе перабудовы, калі здаецца, што ўсё лёгка і весела: "больш дэмакратыі — больш сацыялізму"»*.

Вось такая праблемка: пакуль крах яшчэ не здарыўся, эліта неабходнасці рэформаў не адчувае, яна распачынае рэформы, калі ўжо позна. Таму няма нічога дзіўнага ў тым, што сітуацыя імкліва пераходзіць у стадыю «працэс пайшоў», г. зн. пайшоў самастойна, незалежна ад намаганняў эліты. Імя гэтага працэсу — РЭ-ВА-ЛЮ-ЦЫЯ.

Згодна з эканамістам Яўгенам Гантмахерам, *«рэвалюцыя — гэта доўгі перыяд безладдзіцы, гэта перыяд, калі не забяспечваецца законнасць, перыяд, калі не збіраюцца падаткі, калі дзяржава не можа выконваць свае функцыі»*. Дадам ад сябе, дакладней, не ад сябе, а ад АП: *«Рэвалюцыя — гэта калі ўлада валяецца ў брудзе»*.

* * *

Школьны настаўнік забяспечваў перамогі прускаму «жалезнаму канцлеру». Унёсак беларускага настаўніка ў перамогі АП не меншы, і ўнёсак гэты не абмяжоўваецца працай ва ўчастковых выбарчых камісіях.

Школьны настаўнік — прадстаўнік сацыяльнай эліты, чыя задача палягае ў перадачы практычных узораў паводзінаў з дапамогай прафесійных камунікацый. Калі ў арсенале настаўнікаў сёння мат і рукапрыкладства, дык што нам варта чакаць ад іх учорашніх вучняў, а цяпер «касманаўтаў» у ахоўных шлемах ды ўзброеных дручкамі?

(скарочана)

Сяргей Нікалюк
"Новы Час"

ЗАПОЗЬНЕНАЯ АЛЬТЭРНАТЫВА

ЯК ЛУКАШЭНКА СПРАБУЕ ВЫПРАВІЦЬ УЛАСНЫЯ ПАМЫЛКІ

Аляксандар Лукашэнка правёў чарговую нараду наконт галоўнага сёньня беларускага пытаньня — нафты. Прагучалі новыя нюансы.

Перад самай нарадай адбылася зьмена віцэ-прэм'ера, які адказвае за нафтахімічны комплекс. Лукашэнка застаўся незадаволены працай у крызысны пэрыяд былога чыноўніка, які займаў гэтую пасаду, — Ігара Ляшэнкі. Новы віцэ-прэм'ер Юры Назараў — лясьнік паводле адукацыі і прафэсійнай дзейнасьці. Трэба думаць, цяпер нафтагазавая галіна нарэшце запрацуе як мае быць.

Праводзячы нараду, Лукашэнка кінуў рэпліку, што ўраду трэба зьнізіць залежнасьць беларускай эканомікі ад нафты і дывэрсыфікаваць крыніцы эканамічнага росту. Здавалася б, вось зручны момант памяняць структуру эканомікі, зрабіць стаўку на новыя, больш сучасныя галіны. Аднак гэта было сказана мімаходзь. Галоўны акцэнт рабіўся на тое, каб за ўсякую цану вярнуць нафтаперапрацоўцы ранейшую вагу.

Лукашэнка ня быў бы сам сабою, каб не абурыўся дзеяньнямі замежных партнэраў:

«Асобныя дзяржавы зразумелі, што пры дапамозе вэнтыля на нафтавай трубе выгадныя ім пытаньні вырашаюцца значна лягчэй. Ня думайце, што я намякаю тут толькі на Расею... На жаль, нягледзячы ні на якія ўзаемныя абавязаньні, такая практыка стала стасавацца і ў дачыненьні да Беларусі, — сказаў кіраўнік дзяржавы. — Умовы пастаўкі нафты ва ўльтыматыўнай форме ўвязваюцца зь іншымі праблемамі, якія хоча вырашыць краіна-пастаўнік. Адбываецца гэта без аглядкі на дзейную дагаворную базу і прынцыпы пабудовы нашых адносінаў».

Здаецца, тут Лукашэнка меў на увазе («ня думайце, што намякаю тут толькі на Расею») Казахстан, таксама хаўрусьніка Беларусі ў ЭАЭС і АДКБ. 2 сакавіка намесьнік міністра гандлю гэтай краіны Кайрат Тарэбаеў заявіў, што Казахстан гатовы пастаўляць Беларусі нафту толькі з мытам. І вось гэта абурыла беларускага кіраўніка.

У выступе Лукашэнкі былі элемэнты таго, што можна назваць больш-менш далёкасяжнай стратэгіяй. Але гэта была не стратэгія структурных рэформаў, пра што шмат гадоў кажуць беларускія і замежныя эканамісты, а стратэгія за ўсякую цану захаваць статус-кво. Яе сэнс у тым, каб унікнуць залежнасьці ад аднаго пастаўніка і рабіць акцэнт на дывэрсыфікацыі, на пошуку «доўгатэрміновых альтэрнатыўных крыніц сыравіны».

«Мы самі вінаватыя, што не дывэрсыфікавалі ў свой час пастаўкі нафты. Манапалізм заўсёды прыводзіць да падобных вынікаў», — заўважыў

(працяг на стар. 4)

ЗАПОЗЬНЕНАЯ АЛЬТЭРНАТЫВА

(пачатак на стар. №3)

Лукашэнка. Ён вельмі рэдка прызнае ўласныя памылкі. А вось цяпер прызнаў, хоць і схаваўся за словам «мы». Стаўка на аднаго партнэра, на Расею, прычым ня толькі ў пытаньнях паставак нафты, — гэта сапраўды вялізная памылка і віна Лукашэнкі перад гісторыяй і краінай. Дарэчы, БНФ яшчэ у 1990-я гады прапаноўваў правесьці нафтавы калектар ад Балтыкі праз Украіну да Чорнага мора, каб ня быць поўнасьцю залежнымі ад Расеі.

І вось цяпер Лукашэнка ставіць задачу: «Каля 40%, можа быць, 50% будзем па-ранейшаму купляць нафты ў Расеі (калі Расея захоча), калі канчаткова дывэрсыфікуем. А па 30% можам купляць з партоў Балтыкі і з Адэсы. Гэта будуць тры крыніцы».

І тут ёсьць важны нюанс. Калі пад Новы год сарваліся дамовы з расейскімі кампаніямі і Лукашэнка даручыў ураду шукаць нафту ў іншым месцы, большасьць экспэртаў прыйшлі да высновы, што гэта проста шантаж Расейскай Фэдэрацыі. Маўляў, міне час, паміруцца з Расеяй і пра альтэрнатыву забудуць. Магчыма, што насамрэч так і было. Але замірэньне з Масквой не ўдалося, і кіраўнік Беларусі нарэшце гэта зразумеў.

Дык вось цяпер, кажучы пра альтэрнатыўныя пастаўкі нафты, Лукашэнка робіць акцэнт на слове «доўгатэрміновыя» (пагадненьні). «Неабходныя комплексныя і сыстэмныя інфраструктурныя рашэньні. Варта прадумаць магчымасьць рэалізацыі сумесных праектаў з замежнымі кампаніямі — уласьнікамі сыравіны», — кажа ён. І на гэта варта зьвярнуць увагу.

Адным з такіх праектаў, паводле Лукашэнкі, павінна стаць дабудова нафтаправоду да Балтыкі. Існуе стары, з савецкіх часоў, трубаправод, але ён патрабуе рамонту і дабудовы. Лукашэнка прапануе ўзяць танны крэдыт у ЗША (дзяржаўны сакратар Майк Пампэо нібыта сам прапанаваў) і за 1,5-2 гады давесьці гэты нафтаправод да ладу.

Што ж, як вядома, лепш позна, чым ніколі.

Валер Карбалевіч

СТАБІЛІЗАЦЫЯ

СТАБИЛИЗАЦИЯ В НИЩЕТЕ НА СОРОК ЛЕТ?

«Уже несколько лет не смотрю и не читаю выступления наших официальных лиц, — пишет Александр Обухович в БелГазете. — Достаточно их краткого изложения в СМИ, чтобы понять: решение главного вопроса, ликвидации или модернизации «белорусской модели», пока не рассматривается. А мелкая суета по второстепенным вопросам несущественна».

…Лет десять назад эталоном падения я выбрал Гондурас - бедную страну Латинской Америки, без значимых запасов полезных ископаемых, обираемую корпорациями США. Пугал читателя, что тенденции развития ведут нас на уровень Гондураса. Казалось, что падение экономики индустриальной Беларуси на уровень Гондураса – предел развала.

Ан нет. В 2018г. ВВП Гондураса на душу населения почти в 1,5 раза больше, чем в Беларуси, а средняя зарплата – $684 в месяц. Говорить о Польше, странах Балтии вообще не приходится, хотя они пережили и деиндустриализацию, и «шоковую терапию», и массовый отток населения. А сегодня имеют и ВВП на душу населения в три-четыре раза выше, чем у нас, и среднюю зарплату в два-три раза выше. Правда, и роль ЕС в их подъеме нельзя игнорировать.

Причем отставание от наших соседей стало катастрофичным за последние 10 лет. Пока мы топтались на месте в рамках «стабилизации». Подтверждая тезис, что для нас стабилизация экономики чисто монетарными методами – это стабилизация в нищете.

То, что нынешний курс на стабилизацию для страны бесперспективен, подтверждают и последние исследования. Нет смысла анализировать выступления представителей власти: в них испуга перед нажимом России и предвыборной агитации больше, чем логики и расчета. Приходится ориентироваться на оценки независимых экспертов.

…Правдоподобно, но обоснований нет. Значительно важнее сегодня серия исследований ИПМ и BEROC. Которые на современном уровне, с применением цифровых моделей проанализировали возможности сегодняшней белорусской экономики. Кратко их выводы сводятся к следующему:

– Экономика страны подвержена системным рискам. Другими словами, ее состояние неустойчиво, любой серьезный удар способен ее обрушить.

– Структура и технический уровень наших предприятий при самых благоприятных условиях способны обеспечить рост экономики страны на 2% в год. Любой серьезный внешний шок приведет к снижению темпов роста на 0,5% в год и больше. Вплоть до обвала.

Становится ясно, что экономика и по структуре, и по техническому оснащению никаких проблем страны решить не в состоянии. Включая главную: сокращение разрыва в уровне жизни с нашими соседями, у которых темпы роста выше.

С чем нельзя согласиться в их анализе, так это с понятием «риск». Которое предполагает, что событие то ли будет, то ли нет. Ряд событий уже наверняка будут, хотя время их наступления точно и неизвестно. Перечислим главные.

1. Структура и технический уровень большинства предприятий гарантируют их неконкурентоспособность. Объемы производства падают и будут падать.

2. Экономика не создает достаточно добавленной стоимости, чтобы содержать имеющийся государственный аппарат. Масштабное его сокращение неизбежно.

3. Россия проводит политику вытеснения импорта. Для нас существенно:

– Правительство РФ приняло решение о закупке 40 тыс. элитных коров, хотя предложение молока на рынке и сегодня превышает спрос. Вытеснять нас будут беспощадно.

– С вводом в действие завода Claas рынка сбыта внутри РФ недостаточно и для «Ростсельмаша». Нас будут выталкивать любым способом. КамАЗ еще в 2011г. заявил, что готов вытеснить с российского рынка МАЗ, в работе несколько проектов по вытеснению МЗКТ. «Ростсельмаш» вводит мощности по производству 10 тыс. тракторов в год.

– Острейший дефицит квалифицированных кадров вынуждает РФ вести охоту за кадрами на всем постсоветском пространстве. У нас забирают от квалифицированных рабочих и цеховых технологов до главных инженеров предприятий.

4. Продолжает нарастать отток кадров из страны. Тенденция общемировая, изменить ее не получится. Но необходима реформа рынка труда и его оплаты: ключевые специалисты не должны иметь стимулов уехать.

Без кардинального изменения экономической модели распутать весь этот клубок проблем невозможно. Уже сегодня реформы принесут большие социальные издержки. Проведение реформ по принципу «куда рука рынка выведет» чревато просто ликвидацией остатков нашей экономики: реформы требуют времени, а наши ниши на рынках и без того под прицелом. С реформами мы и так опоздали лет на пятнадцать, в ряде отраслей их можно уже не проводить – опоздали навсегда.

А если не приступим к делу прямо сейчас, то с течением времени список таких отраслей будет только расширяться.

(скарочана)

https://gazetaby.com

ЗАРОБКІ

«СЫТУАЦЫЯ СТРАШНАЯ»

Што кажуць бюджэтнікі, атрымаўшы заробкі за люты. Бюджэтнікі абураліся новай схемай выплаты заробкаў яшчэ на пачатку лютага. Міністэрства працы абяцала разабрацца. Свабода пагаварыла зь людзьмі (яны працуюць у бюджэтных і іншых арганізацыях) і даведалася — у сакавіку лепш ня стала.

З новага году заробкі бюджэтнікам пачалі выплачваць адпаведна з новай схемай. У выніку многія заўважылі, што іхныя выплаты ўпалі. У Міністэрстве працы заявілі, што «большасьць фактаў зьніжэньня заробкаў за студзень пры праверцы не пацьвердзілася». Пры гэтым у ведамстве прызналі, што мелі месца «асобныя факты няправільнага налічэньня».

«У лютым лепш ня стала»

Натальля, пэдагог-псыхоляг у дашкольнай установе, расказала, што яе заробак параўнальна з папярэднім месяцам практычна не памяняўся.

«Але параўнальна зь леташнім заробкам розьніца відавочная. У лютым мы атрымалі меней, чым у студзені, хаця не нашмат. Але ў адміністрацыі нам тлумачаць, што коштам нас, спэцыялістаў у дзіцячых садках, дадаюць да мінімальнага заробку тэхнічнаму пэрсаналу.

Таму калі раней я мела надбаўкі за стаж працы, за складанасьць працы, то цяпер усяго гэтага ў мяне няма. Мае грошы, высьвятляецца, налічваюць памочнікам выхавальнікаў, вартаўнікам, каб у іх быў мінімальны заробак. Вось так нам тлумачаць у бухгальтэрыі. У мяне стаж невялікі, але розьніцу я адчула вельмі моцна», — кажа Натальля.

Натальля сказала, што разьліковыя лісты выносіць з працы не дазваляюць. Паводле яе, стаўка псыхоляга — 370 рублёў, а фактычна яна атрымлівае 200-250 рублёў.

«У нас бяз нашага ведама вельмі вялікія сумы забралі на даплаты, а таксама вылічылі „за суботнік“ (адзін працоўны дзень). Але калі палічыць, то „за суботнік“ забралі заробак далёка не за адзін працоўны дзень. Нам пра гэты „суботнік“ нават нічога не сказалі, проста вылічылі па 20-25 рублёў. Мне прынесьлі ведамасьць расьпісацца пра тое, што ў мяне вылічылі. Але я спытала: а што калі я не хачу, калі я хачу выйсьці і адпрацаваць? Мне адказалі, што ўжо вылічылі, а калі я не расьпішуся, то расьпішуцца за мяне».

Паводле Натальлі, у адміністрацыі кажуць, каб пісалі заяву на звальненьне, калі нешта не падабаецца.

«З заробкамі сытуацыя страшная. Мы страцілі ўсё, страцілі надбаўкі. Я вяду дадатковую працу з праблемнымі сем'ямі. У мяне ў калектыўнай дамове запісана, што я за гэта павінна мець 30% ад акладу, але мне іх ніхто ня плаціць. Мне тлумачаць, што на мяне не хапіла грошай. Мы думалі, што ў лютым будзе лепш, але, як паказала практыка, ня стала»…

«Заробак толькі падае, не расьце»

Барыс працуе ў «Менскіх цеплавых сетках». Ён кажа, што ягоны заробак упаў параўнальна зь леташнім на сто рублёў.

«Заробак толькі падае, не расьце. Пытаньне — чаму? У мяне выходзіць каля 600 рублёў. А раней было больш. На такую суму не пражывеш. Нам абяцаюць ужо колькі гадоў па 500 даляраў, а ў мяне атрымліваецца 300 і нават меней. Цэны растуць, патрэбы растуць. Я захоўваю свае разьліковыя лісты за два гады і бачу, што заробак у мяне паменшыўся, хаця разрад не мяняўся, усё тое самае. Магчыма, гэта зьвязана з стаўленьнем начальства, бо гэта бюджэтная арганізацыя, прэміі. Выплацілі 65 рублёў за 23 лютага, кшталту такая жаласная падачка да сьвята. Узровень жыцьця падае і правакуе на нейкія пратэсты», — кажа Барыс…

«Каб зарабляць тыя ж самыя грошы, трэба яшчэ больш працаваць»

Арцём вядзе гурток у адным з палацаў дзяцей і моладзі, працуе на 0,25 стаўкі. Разам з прэміяй яго заробак складае каля 175 рублёў. Але другі месяц запар яго заробак атрымліваецца меншым на 20 рублёў.

«Гэта тыя грошы, на якія я жыву. Выратоўвае тое, што жыву разам з бацькамі. Але шукаю іншую працу, бо на такія грошы пражыць немагчыма.

Нядаўна ў нас быў пэдагагічны сход, на якім нам тлумачылі, чаму ў нас паменшыўся заробак. Гэта было даволі сьмешна, бо сказалі, што заробак не памяняўся, але памянялася налічэньне прэміяльных. Маўляў, раней прэміяльныя былі каля 16%, а цяпер іх паменшылі да 5%. І каб больш зарабляць, трэба рабіць нейкія мерапрыемствы, нейкую дадатковую працу. Высьвятляецца, каб зарабляць тыя ж самыя грошы, трэба яшчэ больш працаваць».

www.svaboda.org

Заснавальнік і рэдактар: Станкевіч Георгій Мікалаевіч

Адрас рэдакцыі: Бешанковіцкі раён, в. Старыя Ранчыцы, e-mail: stan62@list.ru, тэл. 60237, маб. +375292184739
Газета выдаецца з сакавіка 2005г.

Падпісана да друку 15.03.2020 у 16.10
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца на ўласным абсталяванні.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.